

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN

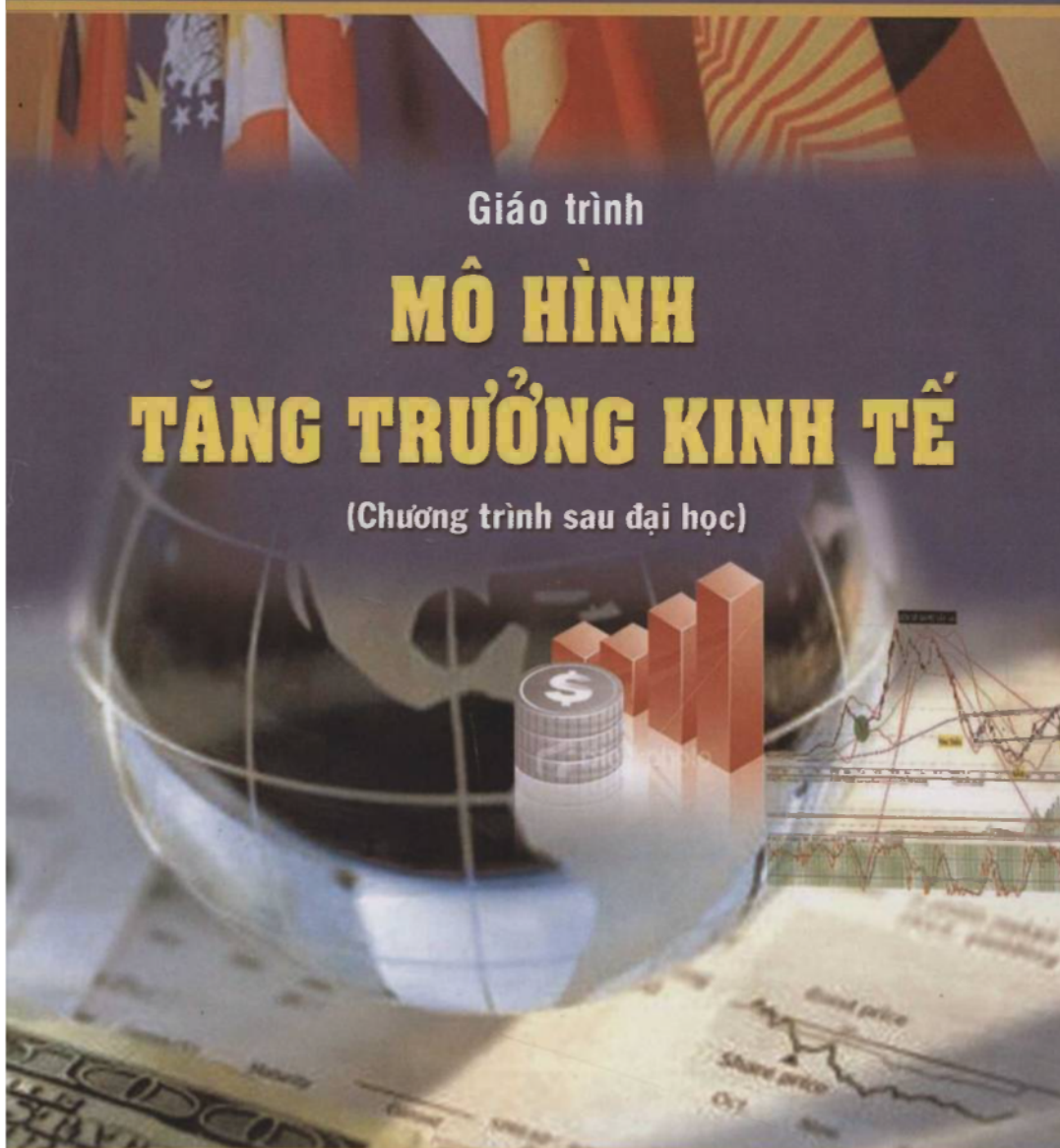
KHOA KINH TẾ HỌC

Chủ biên: PGS. TS. Trần Thọ Đạt

Giáo trình

MÔ HÌNH TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ

(Chương trình sau đại học)

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN

TRƯỜNG ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
KHOA KINH TẾ HỌC
ĐẠI HỌC

Chủ biên: PGS. TS. Trần Thọ Đạt

GIÁO TRÌNH
MÔ HÌNH TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ

(Chương trình sau đại học)

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC KINH TẾ QUỐC DÂN
Hà nội - 2010

Biên mục trên xuất bản phẩm của Thư viện Quốc gia Việt Nam

Trần Thọ Đạt

Giáo trình mô hình tăng trưởng kinh tế : Chương trình sau đại học /
B.s.: Trần Thọ Đạt (ch.b.), Hà Quỳnh Hoa, Nguyễn Khắc Minh. - I lần
thứ 1. - II. : Đại học Kinh tế Quốc dân, 2010. - 280tr. : đồ thị, bảng ;
21cm

ĐTTS ghi: Trường đại học Kinh tế Quốc dân. Khoa Kinh tế học. -
Thư mục: tr. 273-279.

ISBN 9786049093357

1. Tăng trưởng kinh tế 2. Mô hình 5. Giáo trình
338.91 - dc14

DKE0001pCIP

MỤC LỤC

Lời mở đầu.....	11
Chương I. LÝ THUYẾT TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ	
TRUYỀN THỐNG	15
1. Giới thiệu chương	15
2. Lý thuyết tăng trưởng kinh tế của Adam Smith.....	17
2.1. Vai trò của tích lũy tư bản trong lý thuyết tăng	
trưởng kinh tế của Adam Smith	18
2.2. Sự dụng lý thuyết của Adam Smith trong các vấn	
đề chính sách kinh tế.....	19
3. Lý thuyết tăng trưởng kinh tế của David Ricardo.....	21
3.1. Lý thuyết về giới hạn nguồn lực đối với tăng	
trưởng kinh tế của Ricardo	21
3.2. Giải thích lại lý thuyết của Ricardo bằng kinh tế	
học hiện đại.....	23
3.3. Sự dụng lý thuyết của Ricardo trong các vấn đề	
chính sách kinh tế	29
4. Lý thuyết tăng trưởng kinh tế của Karl Marx	31
4.1 Lý thuyết của Marx về sự phát triển tư bản chủ	
nghĩa	32
4.2 Giải thích lại lý thuyết của Marx dựa trên kinh tế	
học hiện đại.....	36
4.3 Sự dụng lý thuyết tăng trưởng của Marx trong các	
vấn đề chính sách kinh tế.....	40
Câu hỏi ôn tập.....	42
Chương II. MÔ HÌNH TĂNG TRƯỞNG TRƯỜNG	
PHÁI KEYNES - MÔ HÌNH HARROD -	
DOMAR -	43
1. Giới thiệu chương	43

2. Mô hình Harrod-Domar và điều kiện tăng trưởng ở trạng thái toàn dụng	45
2.1 Mô hình Harrod và tăng trưởng không bền vững.....	46
2.2 Mô hình Domar với hai chức năng của đầu tư.....	53
3. Giải thích điều kiện Harrod-Domar trong kinh tế học hiện đại.....	56
3.1 Hàm sản xuất có hệ số cố định.....	56
3.2 Tiết kiệm, đầu tư và tốc độ tăng trưởng bảo đảm.....	57
3.3 Tăng trưởng lực lượng lao động.....	58
3.4 Điều kiện Harrod-Domar	59
4. Ý nghĩa thực tiễn của mô hình Harrod-Domar	61
5. Mô hình Harrod-Domar và các vấn đề chính sách kinh tế.....	63
Câu hỏi ôn tập.....	66
Chương III. MÔ HÌNH TĂNG TRƯỞNG TÂN CỔ ĐIỂN	67
1. Giới thiệu chương	67
2. Chỉnh sửa mô hình Harrod-Domar	68
3. Cấu trúc cơ bản và những giả định của mô hình tăng trưởng tân cổ điển	70
3.1. Các dạng tiến bộ công nghệ	71
3.2. Hàm sản xuất	72
3.3. Tăng trưởng lực lượng lao động và tiến bộ công nghệ.....	78
3.4. Đầu tư và sự hình thành vốn.....	79
4. Động thái của vốn	80
4.1. Xác định tỷ lệ vốn - lao động hiệu quả cân bằng	81
4.2. Tốc độ tăng của vốn và sản lượng bình quân lao động hiệu quả cân bằng.....	86
5. Tiền lương, lợi nhuận và các tỷ phần tương đối	88
6. Tác động của sự thay đổi các tham số trong mô hình.....	90
6.1. Khi tốc độ gia tăng dân số thay đổi.....	90

6.2. Khi tỷ lệ tiết kiệm thay đổi.....	91
6.3. Xác định ảnh hưởng của sự gia tăng tỷ lệ tiết kiệm trong dài hạn.....	94
7. Quy tắc vàng của tích lũy vốn.....	96
7.1. Các đường tăng trưởng cân đối.....	96
7.2. Quy tắc vàng của tích lũy vốn.....	98
7.3. Các cách giải thích quy tắc vàng của tích lũy vốn.....	101
7.4. Phi hiệu quả động.....	103
8. Sự hội tụ của các nền kinh tế.....	106
8.1. Hội tụ tuyệt đối.....	106
8.2. Hội tụ có điều kiện.....	109
9. Tốc độ hội tụ về trạng thái dừng.....	112
10. Hạn chế của mô hình tăng trưởng tân cổ điển.....	117
Câu hỏi và Bài tập.....	121
Chương IV. MÔ HÌNH TÂN CỔ ĐIỂN MỞ RỘNG.....	123
1. Giới thiệu chương.....	123
2. Nhiều cân bằng trong mô hình tân cổ điển.....	124
2.1. Lợi tức tăng dần theo quy mô.....	124
2.2. Tốc độ gia tăng dân số biến đổi - Cái bẫy cân bằng thấp.....	126
3. Thay đổi giá định về tỷ lệ tiết kiệm.....	128
3.1. Một cách biểu diễn mô hình tân cổ điển.....	129
3.2. Hàm tiết kiệm cổ điển.....	132
3.3. Hàm tiết kiệm Kaldor.....	134
3.4. Hàm tiêu dùng Ando - Modigliani (A-M).....	135
4. Thay đổi giá định về các đầu vào của sản xuất.....	137
4.1. Mối quan hệ giữa môi trường và tăng trưởng kinh tế.....	137
4.2. Tài nguyên thiên nhiên và đất đai trong mô hình tân cổ điển.....	139
5. Chính sách tài khoá trong mô hình tân cổ điển.....	142

5.1. Trường hợp 1 - Chính phủ tài trợ thâm hụt ngân sách thông qua thuế (không vay nợ).....	144
5.2. Trường hợp 2 - Chính phủ tài trợ thâm hụt ngân sách thông qua vay nợ.....	147
6. Các loại hình tăng trưởng kinh tế.....	150
7. Các loại tiến bộ công nghệ trong mô hình tân cổ điển.....	154
7.1. Hàm sản xuất tổng quát khi không có tiến bộ công nghệ.....	155
7.2. Nhân tố "phần dư" trong tăng trưởng.....	157
7.3. Trung lập Hicks - tiến bộ công nghệ không bao hàm trong các đầu vào của sản xuất.....	160
7.4. Trung lập Harrod - tiến bộ công nghệ bao hàm trong lao động.....	163
7.5. Trung lập Solow - Tiến bộ công nghệ bao hàm trong vốn.....	164
Câu hỏi và Bài tập.....	170
Chương V. CÁC MÔ HÌNH TĂNG TRƯỞNG NỘI SINH.....	173
1. Giới thiệu chương.....	173
2. Kiến thức là một sản phẩm phụ - mô hình học hỏi.....	176
3. Mô hình Romer (Động cơ tăng trưởng).....	186
3.1 Các thành phần cơ bản của mô hình.....	187
3.2. Tăng trưởng trong mô hình Romer.....	191
3.3. So sánh tĩnh: Gia tăng thường xuyên trong tỷ phần R&D.....	195
3.4. Đặc điểm kinh tế của mô hình.....	199
3.5. Lời giải của mô hình.....	205
4. Mô hình Mankiw-Romer-Weil.....	207
5. Mô hình AK.....	216
5.1. Mô hình đơn giản.....	216
5.2. Ảnh hưởng ngoại ứng của mô hình AK.....	219
6. Mô hình "học hay làm" (learning-or-doing model).....	222

7. Đánh giá các mô hình tăng trưởng nội sinh	224
8. Một vài ứng dụng của mô hình tăng trưởng nội sinh	230
8.1. Hiệu quả của phân bổ chi tiêu công	230
8.2. Quy mô chính phủ tối ưu	230
Câu hỏi và Bài tập.....	231
Chương VI. NGHIÊN CỨU THỰC NGHIỆM VỀ CÁC	
 NGUỒN TĂNG TRƯỞNG KINH TẾ.....	233
1. Giới thiệu chương	233
2. Phương trình hạch toán tăng trưởng	233
3. Mối quan hệ với mô hình Harrod-Domar	238
4. Các nguồn tăng trưởng kinh tế ở các nước công nghiệp phát triển	240
5. Các nguồn tăng trưởng kinh tế trong thời kỳ đầu của công nghiệp hoá	244
5.1. Mở rộng phạm vi thời gian hạch toán tăng trưởng	244
5.2. Một cái bẫy trong tăng trưởng kiểu Marx	247
6. Giải thích các “thần kỳ” Đông Á	249
7. Các nguồn tăng trưởng kinh tế ở Việt Nam giai đoạn 1991-2007	253
8. Những hạn chế của phương pháp hạch toán tăng trưởng.....	256
9. Hội quy tăng trưởng và hội tụ	259
9.1. Kiểm chứng sự hội tụ giữa các nước	260
9.2. Kiểm định mô hình Mankiw-Romer-Weil	264
9.3. Tiết kiệm và đầu tư	265
10. Những vấn đề liên quan đến kinh tế lượng trong hội quy tăng trưởng	267
Bài tập.....	270
Tài liệu tham khảo	273

DANH MỤC CÁC BẢNG

Bảng 6.1. Hạch toán tăng trưởng ở các nước OECD	243
Bảng 6.2. Hạch toán tăng trưởng, 1960-1994	250
Bảng 6.3. Hạch toán tăng trưởng Đông Á, 1978-1996.....	252
Bảng 6.4. Các nguồn tăng trưởng GDP ở Việt Nam giai đoạn 1991-2007.....	255

DANH MỤC CÁC HÌNH

Hình 1.1. Mô hình tăng trưởng kinh tế của Ricardo.....	24
Hình 1.2. Mô hình của Marx về sự tăng trưởng kinh tế tư bản chủ nghĩa.....	36
Hình 2.1. Hàm sản xuất Harrod-Domar: các hệ số sản xuất cố định.....	57
Hình 3.1. Hàm sản xuất dạng bình quân trong mô hình Solow.....	77
Hình 3.2. Đầu tư và tiêu dùng bình quân.....	80
Hình 3.3. Tỷ lệ vốn - lao động hiệu quả cân bằng.....	83
Hình 3.4. Quá trình điều chỉnh của tỷ lệ vốn - lao động hiệu quả.....	85
Hình 3.5. Sản lượng bình quân và vốn bình quân lao động hiệu quả.....	86
Hình 3.6. Khi tốc độ tăng dân số giảm xuống trong mô hình Solow.....	91
Hình 3.7. Khi tỷ lệ tiết kiệm tăng lên trong mô hình Solow.....	92